

thi den aarlige Afgift, der skal svares af Hartkornet og af Kjøbstæderne, er jo engang fastslaaet og vil ikke kunne forandres. En anden Ting er det naturligtvis, at det vilde være en noget længere Tid — men det er et meget langt Tidrum, om hvilket der er Tale — inden Statskassen vilde faae fuldstændig Refusion for, hvad den forskudsvis har udredet til Expropriationsudgifterne. Med disse Bemærkninger skal jeg tillade mig at anbefale, at dette Forslag nyder Fremme og vedtages.

N. Masmussen: Skjøndt jeg slet ikke tvivler paa, at Landsstinget vil være velvillig stemt for dette Lovforslag, vil jeg dog som stærkt interesseret i dette Baneanlæg sige et Par Ord desangaaende. Jeg mener, det er et glædeligt Syn og en glædelig Følelse, der kommer frem i Befolkningen, naar den gjør saa store Anstrengelser for et Jernbaneforetagende, som der naturligtvis skal gjøres, hvor Egnens Befolkning i Forening med By og Amt skal tilveiebringe Beløbet til Jernbaneanlæg, og jeg skulde heller ikke have berørt dette eller iøvrigt have sagt Noget om denne Sag, naar der ikke efter min Mening ligesom gjorde sig Symptomer gjældende til saadan næsten halvveis at misbillige, at Folk, selv hvor der er saa gode Grunde dertil, gjøre saa store Anstrengelser, som her ere gjorte. Det forundrer mig lidt, naar der i det ene Dieblit raabes meget stærkt paa Kommunernes Selvstændighed, medens man, naar saa Kommunerne endelig bruge deres Kræfter, saa godt de kunne, til at fremme et saadant Foretagende, meget betvivler, at Kommunerne virkelig selv have Evne til at forsaa og bedømme, om det er rigtigt, at de forene sig om at udføre saadanne Foretagender. Jeg fremhæver dette, fordi det nødvendigtvis maa være meget afstrækkende for Folk rundt om i Landet at begynde paa slike Foretagender, hvis det skulde blive Tilfældet, at en Egnens Befolkning efterat have gjort den Kraftanstrengelse, som der virkelig skal til, skulde være udsat for, at det gode Omdømme blev betvivlet, naar Sagen kommer for her i Rigsdagen. Forøvrigt mener jeg, at det er et Foretagende, som anbefaler sig selv. Enhver, der kender Egnen der, vil — hvad der jo ogsaa kan ses paa det nu omdelte Kort — se, at det er en af de mest bebyggede og rigest befolkede Egne og med de bedste Jorder, som findes; vi kunne godt sige, at det er de bedste i Jylland, og at de ikke ere bedre i hele Landet. Der er selvfølgelig Ingen af dem, som tilveiebringe Pengene til Foretagendet, der gjør sig Saab om, at det skal være et i penuntiar Henseende fordelagtigt Foretagende; men det, som altid staar bagved et saadant Foretagende, det er, at det gaar op for

Befolkningen, at en Egn's Befolkning maa, naar den vil følge med i Udviklingen, tilveiebringe Jernbaner; Landeveie ere ikke længer tilstrækkelige. Det, der gjør, at Pengene kunne tilveiebringes, det er, at det gaar op for Befolkningen i sin Helhed, at Jernbaner nu ere ligesaa nødvendige, som det i sin Tid var nødvendigt at komme tilrette om Anlæg af Landeveie. Der er naturligtvis ogsaa Andre end dem, som bo paa Landet, der tage Del i Foretagendet; en større Handelsby er ogsaa interesseret deri, og Aarhus By viser ogsaa ved den Andel, den tager i Foretagendet, at den paaskjønner, at en saadan Jernbane kan komme istand, hvorved Handel og Omsetning kan blive mere livlig. Der er et Punkt, som jeg vil omtale, og som har været Gjenstand for meget vidtløftig Forhandling i det andet Thing; jeg gjør det ikke, fordi jeg i mindste Maade tror, at det har nogen Indflydelse paa dette Things Afstemning; men da jeg veed, at dette Foretagende er blevet sat i Forbindelse med, hvad man kalder Svindelforetagender, kan jeg ikke Andet end berøre det. Jeg vil da paa det Kraftigste protestere imod, at der er mindste Svindel i dette Foretagende, eller at der er et eneste Menneke, som for sig selv kan faae en eneste Ore at putte i sin Lomme. Jeg maa paa det Bestemteste fremhæve, at det er urigtigt, naar man vil blande saadanne Talemaader ind i slikt Foretagende. Grunden til, at dette blev omtalt meget vidtløftig, var den, at Regjeringens tekniske Konsulenter, som vare brugte til at undersøge Linien og forfatte Overslag over, hvad den vilde koste, kom til det Resultat, at Foretagendet absolut maatte koste 1,350,000 Kr. Nu mener jeg netop, at det, at Komiteen siger: „Det er meget godt, men vi ville ikke strax tage derimod“, og saa beslutter at udbyde Jernbaneanlægget offentlig, det er et Bevis for, at Komiteen, som staar for Anlægget, ikke er gaaet til Foretagendet uden vel at overveie Alt. Anlægget udbygdes altsaa offentlig, og saa komme Lysthavende og sige: Vi ville bygge Banen for 1 Million Kr.! Nu er da Kommissionen og de tekniske Konsulenter, som først have gjort Overslag over Banen, aldeles uskyldige i, at der kommer Tilbud om at bygge Banen for 1 Mill. Kr.; det er selvfølgelig, at Komiteen maa tage imod et saadant Tilbud, hvorved der altid spares Noget. Jeg siger dette, for at Folk, som give sig til at kritisere saadanne Ting, kunne vide, hvorledes det egentlig er kommet frem. En Komite for et slikt Foretagende er nødvendig henvist til at have Regjeringens Bistand og høre, hvad Regjeringen vil sige, naar dens Mænd have undersøgt Forholdene, og naar en lokal Komite har gjort det, kan den i Grunden ikke gjøre Andet. Det er jo slet ikke sagt, at der kommer Liebhave, som ville risikere Noget. Jeg antager dog, at de kunne komme ud af at bygge